

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

географічний

(назва інституту/факультету)

Кафедра економічної географії та екологічного менеджменту

(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Рекреаційна географія

(вказати назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

обов'язкова

(вказати: обов'язкова)

Освітньо-професійна програма **Географія; Середня освіта (географія)**

(назва програми)

Спеціальність **106 Географія, 014 Середня освіта (географія)**

(вказати: код, назва)

Галузь знань **01 Освіта, 10 Природничі науки**

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти **перший бакалаврський**

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання **українська**

(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробник: Ємчук Тетяна Володимирівна, к.г.н., асистент кафедри економічної географії та екологічного менеджменту (вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача (-ів) <http://ecogeo.cv.ua/ємчук-тетяна-володимирівна/>

Контактний тел. 0508561452

E-mail: t.iemchuk@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=2443>

Консультації

Зазначте формат і розклад проведення консультацій

Очні консультації: четвер 17.00-18.00

Онлайн-консультації: вівторок 16.00-17.00

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Дисципліна – “Рекреаційна географія” дозволяє студентам зрозуміти закономірності розміщення рекреаційних ресурсів, принципи і методи рекреаційно-туристичної оцінки територій та їх районування, механізм функціонування територіально-рекреаційних систем.

2. Мета навчальної дисципліни є: вивчення теоретичних і методичних основ рекреаційної географії і набуття практичних навичок з територіальної організації рекреаційної діяльності.

Основні переваги і доцільність вивчення даної дисципліни наступні:

- розкрити понятійно-термінологічний апарат рекреаційної географії;
- розкрити зміст рекреаційної діяльності і висвітлити соціально-економічну сутність рекреації;
- розкрити зміст рекреаційних ресурсів, засобів їх використання і оцінки;
- розкрити поняття територіальної рекреаційної системи (ТРС);
- висвітлити механізм рекреаційного районування;
- охарактеризувати сучасний етап розвитку рекреаційної діяльності на всіх ієрархічних рівнях.

3. Пререквізити.

4. Результати навчання. Формування результатів навчання ґрунтується на визначених освітньо-професійною програмою компетентностях, при врахуванні їх сформованості залежно від освоєних раніше чи суміжно подібних дисциплінах та виконанні завдань з професійної діяльності згідно кваліфікації.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні **знати:**

- основні поняття і терміни рекреаційної географії;
- зміст і особливості рекреаційної діяльності;
- необхідні передумови розвитку рекреаційного процесу;
- сутність і склад рекреаційних ресурсів;
- механізм формування ТРС, їх основні властивості;
- основи рекреаційного районування, його призначення;
- рекреаційні райони світу, України;
- основи рекреаційного природокористування і охорона природи;
- особливості міжнародних рекреаційних потоків

вміти:

- аналізувати існуючий рекреаційний потенціал території щодо здійснення того чи іншого виду рекреаційної діяльності;
- виявляти регіональні особливості використання рекреаційних ресурсів і відповідну спеціалізацію рекреаційних районів;
- характеризувати і аналізувати стан розвитку рекреаційної індустрії в певних рекреаційних районах;
- давати рекомендації і пропонувати певні рішення з розвитку рекреаційних районів та ефективного розподілу туристських потоків;
- визначати можливості зарубіжних партнерів щодо розробки турів, укладати угоди із зарубіжними споживачами, використовуючи результати досліджень світового ринку послуг;
- розробляти проекти нових турів, пропонувати ефективні форми надання рекреаційних послуг, враховувати потенційний попит споживачів.

Програмні компетенції

Загальні компетенції: знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії рекреації, організації рекреаційного процесу та рекреаційної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук;

Фахові компетенції: здатність показувати знання і розуміння основних теорій, методів в галузі туризму та рекреації, аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал

території; застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг, адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.

Програмні результати навчання: здатність формулювати наукову проблему, розробляти робочі гіпотези, визначати актуальність, мету, завдання, які необхідно вирішувати для досягнення мети; оцінювати необхідні ресурси та час для реалізації, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики; здатність використовувати сучасні методи регіональних суспільно-географічних досліджень, географічного моделювання та прогнозування суспільно-просторових процесів; діяти на засадах розуміння цивілізаційних гуманітарних цінностей та глобалізаційних процесів, пріоритетів національного розвитку; Здатність розробляти та реалізовувати проекти в сфері конструктивної, суспільної географії, географії рекреації та туризму.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекцій	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	4-й	7	4	120	22	22			76		залік
Заочна											

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	лаб	інд		с.р.	л	п	лаб
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Рекреаційна географія, поняття, структура, предмет та об'єкт вивчення, історія становлення, методи досліджень									
Тема 1. Поняттєво-термінологічний апарат рекреаційної географії. Поняттєво-термінологічний апарат дисципліни, його складові. Структура і зміст понять «рекреація», «рекреаційна діяльність», «рекреаційна географія».	12	2	2			8				
Тема 2. Рекреаційна діяльність. Основні етапи розвитку рекреаційної діяльності. Рекреаційні потреби (суспільні, групові,	12	2	2			8				

індивідуальні) та географічні особливості території. Класифікація рекреаційної діяльності.														
Тема 3. Територіальна рекреаційна система як ключова ланка рекреаційно-географічних досліджень. Поняття про територіальну рекреаційну систему (ТРС). Науково-методичні основи вивчення територіальної рекреаційної системи. Типізація ТРС та їх спеціалізація. Картографічне моделювання територіальних рекреаційних систем	12	2	2			8								
Тема 4. Туристична картографія як основний методологічний засіб рекреаційної географії. Зародження і розвиток туристичної картографії. Сучасний стан туристичної картографії в Україні. Туристична карта: мета створення, вимоги. Класифікація туристичних карт. Знакування туристичних маршрутів на місцевості	12	2	2			8								
Разом за ЗМІ	48	8	8			32								
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Рекреаційні ресурси та курортологія													
Тема 5. Рекреаційні ресурси та їх оцінка. Принципи і методи комплексної оцінки рекреаційних ресурсів території. Природні рекреаційні ресурси. Кліматичні рекреаційні ресурси. Водні рекреаційні ресурси. Рельєф як рекреаційний ресурс. Біотичні рекреаційні ресурси. Рекреаційні ресурси природно-заповідного фонду.	16	4	4			8								
Тема 6. Мінеральні води і лікувальні грязі Фізико-хімічні властивості мінеральних вод. Основні бальнеологічні групи мінеральних вод. Класифікації мінеральних вод в Україні. Лікувальні грязі і мінеральні водойми. Механізм фізіологічної і лікувальної дії мінеральних вод і лікувальних грязей. Особливості лікувальної дії на організм мінеральних вод	12	2	2			8								

Тема 7.Фортеці, замки і монастирі як рекреаційні об'єкти. Стан рекреаційної вивченості замків і фортець України. Класифікація оборонних споруд. Характеристика видатних пам'яток фортифікаційного зодчества України. Використання замків і фортець у рекреації	11	2	2		7								
Тема 8.Музеї як об'єкти рекреаційної діяльності. Музеї – державні та громадські установи. Роль музеїв у розвитку суспільства. Класифікація музеїв України. Визначні музеї України. Львів – місто-музей і місто музеїв	11	2	2		7								
Тема 9.Рекреаційне районування України. Мета рекреаційного районування Таксономічні одиниці рекреаційного районування. Принципи рекреаційного районування. Основні схеми рекреаційного районування України. Характеристика окремих рекреаційний районів України.	11	2	2		7								
Тема 10. Рекреаційне природокористування. Рекреаційний вплив на природне середовище, його охорона та оптимальне використання. Рекреаційне природокористування, його функції. Рекреаційне навантаження. Ефективність використання рекреаційних ресурсів	11	2	2		7								
Разом за ЗМ 2	72	14	14		44								
<i>Усього годин</i>	<i>120</i>	<i>22</i>	<i>22</i>		<i>76</i>								

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми
1.	Теоретико-методологічні та нормативно-правові засади рекреаційно-туристичного природокористування в Україні
2.	Історія становлення й розвитку краєзнавства в Україні
3.	Територіальна структура туристичного комплексу Карпатського регіону
4.	Природні краєзнавчо-туристичні ресурси України
5.	Галузева рекреаційна географія
6.	Картографічний метод дослідження в рекреаційній географії
7.	Рекреаційні ресурси, закономірності їх розміщення
8.	Рекреаційний потенціал України
9.	Рекреаційне районування

10.	Характеристика рекреаційних регіонів світу, особливості стандартів рекреаційної діяльності
11.	Особливості міжнародних рекреаційних потоків
12.	Основні терміни і поняття рекреаційної географії

Тематика індивідуальних завдань	
1	Рекреаційні ресурси Івано-Франківської області.
2	Рекреаційні ресурси Чернівецької області.
3	Рекреаційні ресурси Львівської області.
4	Рекреаційні ресурси Волинської області.
5	Рекреаційні ресурси Закарпатської області.
6	Рекреаційні ресурси Рівненської області.
7	Рекреаційні ресурси Луганської області.
8	Рекреаційні ресурси Миколаївської області.
9	Рекреаційні ресурси Одеської області.
10	Рекреаційні ресурси Чернігівської області.
11	Рекреаційні ресурси Херсонської області.
12	Рекреаційні ресурси Кіровоградської області.
13	Рекреаційні ресурси Харківської області.
14	Рекреаційні ресурси Донецької області.
15	Рекреаційні ресурси Вінницької області.
16	Рекреаційні ресурси Хмельницької області.
17	Рекреаційні ресурси Полтавської області.
18	Рекреаційні ресурси Житомирської області.
19	Рекреаційні ресурси Дніпропетровської області.
20	Рекреаційні ресурси Запорізької області.
21	Рекреаційні ресурси Черкаської області.
22	Рекреаційні ресурси Хмельницької області.
23	Рекреаційні ресурси Тернопільської області.
24	Рекреаційні ресурси Криму.
25	Рекреаційні ресурси Київської області.

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни за рішенням кафедри (викладача).

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Форми поточного контролю при вивченні дисципліни «Рекреаційна географія»: тестові завдання, захист ІНДЗ.

Контроль виконаних за бажанням студентів ІНДЗ, як додаткових (необов'язкових для виконання всіма студентами) завдань, здійснюється шляхом оцінювання у процесі усного індивідуального захисту у формі бесіди при поданні викладачу всіх необхідних матеріалів (презентацій, тез виступів, рефератів тощо).

Формою підсумкового контролю є залік, який враховує результати поточного контролю, наявні результати виконання ІНДЗ та результати власне самого заліку.

Засоби оцінювання

Засоби оцінювання та демонстрування результатів навчання з дисципліни «Рекреаційна географія»:

- модульне тестування;
- реферати як форма ІНДЗ;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах (при наявності);

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Головним критерієм успішного освоєння дисципліни «Рекреаційна географія» є досягнення студентом мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом освоєння навчальної дисципліни

Для оцінювання результатів освоєння дисципліни студентом використовується нижче зазначена числова (рейтингова) шкала.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Підсумкова оцінка (оцінка за залік) з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності та за виконані ІНДЗ. Максимальна кількість балів (рейтингова оцінка) становить 100 балів і є сумою оцінок, які може отримати студент за два змістовні модулі (модульне тестування та оцінювання виконаних практичних робіт) – 60 балів та підсумковий екзаменаційний модуль - 40. Додатково студент може отримати до 30 балів за виконання ІНДЗ. Підсумкова оцінка за залік виставляється за сумою всіх отриманих балів згідно зазначеної шкали оцінювання.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)											Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11		
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	10	40	100

T1, T2 ... T7 – теми змістових модулів.

7. Рекомендована література

Базова (основна)

1. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування: Монографія. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2001. – 395 с.
2. Бейдик О.О., Криницька Л.Л. Світові рекреаційно-туристські ресурси // Український географічний журнал, 2007. - №2. – С.49-54.
3. Бейдик О.О. Словник-довідник з географії туризму, рекреалогії та рекреаційної географії. – К.: «Палітра», 19998. – 130 с.
4. Бейдик О.О. Українсько-російський словник термінів і понять з географії туризму і рекреаційної географії. – К.: РВЦ «Київський університет», 1997. – 300 с.
5. Географические аспекты исследования рекреационных систем. – М.: ГО СССР, 1979. – 180 с.
6. Гетьман В. Курортна галузь на теренах Карпат // Зелені Карпати, 2002. - №1-2. – С.20-25.
7. Гудзь П.В. Економічні проблеми розвитку курортно-рекреаційних територій. – Донецьк, 2001.- 269 с.
8. Жученко В.Г. Особливості рекреаційних ресурсів України та можливості використання їх у туристично-рекреаційній діяльності // Екологія і ресурси: Зб. наук. праць. Укр. Ін-ту дослідження навколишнього середовища і ресурсів. – К.: УІНСіР РНБОУ, 2003. – Вип.. 6. – 204 с.
9. Кравців В. Рекреаційні ресурси регіону // Зелені Карпати, 1994. - №1-2. – С.27-30.
10. Кравців В.С., Євдокименко В.К., Габрель М.М., Копач М.В. Рекреаційна політика у Карпатському регіоні: принципи формування, шляхи реалізації. – Чернівці: Прут, 1995. – 72 с.
11. Мироненко Н.С., Твердохлебов И.Т. Рекреационная география. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1981. – 208 с.
12. Музеї Карпатського регіону: Путівник-каталог / За ред.. П. Брижака, Р. Іваницького, А. Клімашевського та ін.. – Львів: Центр Європи, 2004. – 64 с.
13. Николаенко Д.В. Рекреационная география: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. – 288 с.
14. Новікова В.І. Територіальна рекреаційна система як форма організації рекреаційної діяльності // Український географічний журнал, 2007. - №2. – С.55-59.
15. Новікова В.І. Типізація регіонів України за ступенем розвитку рекреаційної діяльності // Український географічний журнал, 2007. - №1. – С.43-47.
16. Петранівський В.Л., Рутинський М.Й. Туристичне краєзнавство: Навч. посіб. / За ред. проф. Ф.Д. Заставного. – К.: Знання, 2006. – 575.
17. Рекреаційна географія: навч. посіб. / П.О. Масляк. – К. Знання, 2008. – 343 с.
18. Рекреационная география / Под ред. В.С. Преображенского, Б.Н. Лиханова. – М., 1976.
19. Рекреационные системы / Под. ред Н.С. Мироненко, М. Бочваров. – М.: Изд-во МГУ, 1986. – 136 с.
20. Розвиток туристичного бізнесу регіону: Навчальний посібник / За ред. доктора економічних наук, професора Школи І.М. – Чернівці: Книги – XXI, 2007. – 292 с.
21. Рутинський М.Й., Стецюк О.В. Туристичний комплекс Карпатського регіону України: Навчальний посібник. – Чернівці: Книги – XXI, 2008. – 440 с.
22. Стафійчук В.І. Рекреалогія. Навчальний посібник. – К.: Альтерпрес, 2006. – 264 с.
23. Теоретические основы рекреационной географии / Под ред. В.С. Преображенского. – М.: Наука, 1975. – 222 с.
24. Теоретические проблемы рекреационной географии. – М., 1989. – 182 с.
25. Теоретичні та прикладні аспекти рекреаційного природокористування в Україні: монографія / К.Кілінська, Н.Аніпко, Н. Андрусак, Н. Коновалова та ін.; відп. ред. К.Й. Кілінська – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2010. – 248 с.

26. Теория рекреологии и рекреационной географии. – М.: Наука, 1992. – 178 с.
27. Фоменко Н.В. Рекреационні ресурси та курортологія. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 312 с.
28. Ціншен Ван, Топчієв О.Г. Теоретичні та методологічні аспекти рекреативної географії: сучасний підхід // Український географічний журнал, 2003. - №1. – С.45-48.
29. Чеховська Л.Я., Сіренко Р.Р. Основи краєзнавчо-туристичної діяльності: Навч. посіб. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. – 172 с.
30. Орест Мацюк. Замки і фортеці західної України. Історичні мандрівки. – Львів: Центр Європи, 2009. – 200 с.

Допоміжна

1. Адрианов М.С. Климатические зоны Украинских Карпат. – К., 1993. – 224 с.
2. Бабов К.Д., Омецинський Б.Ф., Леонова С.В., Нікопелова О.М. Передумови та перспективи розвитку курортного комплексу України // Український географічний журнал, 2007. - №2. – С.67-70.
3. Бедзір В. Рекреативна галузь Закарпаття: оцінка з огляду на взаємозв'язки // Зелені Карпати, 2004. - №1-2. – С.33-35.
4. Берлянт А.М. Картографический метод исследования. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1988. – 252 с.
5. Берлянт А.М. Электронное картографирование в России // Соросовський образовательный журнал. – Т.6. - №1. – 2000. – С. 64-70.
6. Вачевський М.В., Свінцов О.М. Розвиток рекреативної сфери в Карпатському регіоні // Український бальнеологічний журнал. – 2002. – 31. – С. 99 – 104.
7. Габрель М. Лісогосподарська та рекреативна діяльність в Карпатах. Проблеми та перспективи взаємопоєднання // Зелені Карпати, 2004. - №1-2. – С.35-37.
8. Долишний М.И., Нудельман М.С., Ткаченко К.К. Карпатский рекреационный комплекс. – К.: Наук. думка, 1084. – 184 с.
9. Ємчук Т.В. Обґрунтування основних методів оздоровлення та лікування в регіонах України Т.В. Ємчук // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. Вип. 672 – 673: Географія. – Чернівці: Рута, 2013.- С. 84 – 88.
10. Ємчук Т.В., Заблотовська Н.В. Природно-заповідний фонд Чернівецької області / Науковий вісник Чернівецького університету: збірник наукових праць. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2012. - Вип. 633-634: Географія. – С. 169 -173.
11. Ємчук Т.В., Марчук Г.В. Проблеми та перспективи розвитку рекреативної діяльності на території Національного природного парку «Гуцульщина» // Інновації, тренди та перспективи індустрії гостинності: матеріали I Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (12 грудня 2019 р.). – Львів : ЛТЕУ, 2019. С 23 – 25.
12. Ємчук Т.В. Особливості розвитку екотуризму Чернівецької області / Т.В. Ємчук, Т.А. Сланіна // Географія, картографія, географічна освіта: історія, методологія, практика. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Чернівці, 9-11 жовтня 2014 р.) – Чернівці: Видавничий дім «Родовід», 2014. – 296 с. - С. 255-256.
13. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні: Навч. посібник. – Чернівці: Зелена Буковина, 2003. – 312 с.
14. Котляров Е.А. География туризма и отдыха. Формирование и развитие территориальных рекреационных комплексов. – М.: Мысль, 1978. – 238 с.
15. Кравців В., Матолич Б., Гулич О., Полюга В. Рекреативний потенціал Львівської області та стратегія його освоєння // Регіональна економіка. – 2002. - №2. – С.134-143.
16. Курортні ресурси України / Під ред. М.В.Лободи. – К.: ЗАТ „Укрпрофоздоровниця”, „ТАМЕД”, 1999. – 344с.
17. Кузнецова Н. М. Основи економіки готельного та ресторанного господарства - Навч. посібник, Київ, 1997.
18. Мазур Ф. Ф. Соціально-економічні умови розвитку рекреативної індустрії (на прикладі Карпатського регіону). Наук. посібник. – К.; 2005, 96 с.

19. Меркушева Л. А. География сферы обслуживания и населения (теория и методология). Красноярск: Изд-во Краснояр. ун-та, 1989. - 184 с.
20. Мінеральні води та курорти Львівщини / Під ред. Матолича Б.М. – Львів: „Видавництво Палітра Друку”, 2003. – 96с.
21. Нікопелова О.М., Леонова С.В., Біленький К.Е. Сучасні підходи до аналізу стану природних лікувальних ресурсів та оцінка природних територій курортів // Український географічний журнал, 2007. - №1. – С.39-42.
22. Нудельман М.С., Жук П.В., Кузык С.П. Формирование и развитие территориально-горно-рекреационного комплекса // Украинские Карпаты. Экономика / За ред. М.Долишнього. – К.: Наук. Думка, 1988. – С. 155 – 163.
23. Пелешенко В.І., Хільчевський В.К. Загальна гідрохімія. – К.: Либідь, 1997. – 384 с.
24. Природа Чернівецької області / За ред. К.І. Геренчука. – Львів: Вищашк., 1978. – 160 с.- Бібліогр.: С15-18.
25. Приходько М.М. Рекреаційні ресурси Івано-Франківської області та їх використання // Український географічний журнал, 2003. - №1. – С.49-54.
26. Яковенко І.М. Досвід географічного вивчення соціально-економічних факторів розвитку рекреаційного природокористування в Криму // Український географічний журнал, 2007. - №4. – С.65-71.
27. Рогач І.М. Минеральные воды Карпатского горно-рекреационного региона. – Ужгород, 1994. – 169 с.
28. Руденко В.П. Географія природно-ресурсного потенціалу України. У 3-х частинах: Підручник. - К.: ВД "К. - М.Академія" - Чернівці: Зелена Буковина, 1999. - 568 с.